

Magyarország: Az ENSZ szakértői sürgetik a fogyatékossgal élő személyekre vonatkozó korlátozások megszüntetését

Genf (2020. április 16.) Magyarország törvényei, politikái és gyakorlatai, amelyek gyakran a fogyatékossgal élő személyek gondnokság alá helyezését és sok esetben intézményben történő elhelyezését eredményezik, a jogaik súlyos és szisztematikus megsértését jelentik – állapították meg az ENSZ szakértői egy átfogó vizsgálatot követően. A fentiek az ENSZ Fogyatékossgal Élő Személyek Jogaival Foglalkozó Bizottsága által ma közzétett megállapítások és ajánlások részét képezik. A Bizottság küldöttsége 2019. januárjában látogatott Magyarországra, és több mint 200 személlyel készített interjút, köztük kis -és nagyméretű intézményekben élő fogyatékossgal élő személyekkel, fogyatékossgal élő személyeket képviselő szervezetekkel, valamint bírókkal és az ügyvédekkel, parlamenti képviselőkkel, civil szervezetek képviselőivel, szakértőkkel és emberi jogi jogvédőkkel.

„Látogatásunk idején kb. 55 000 fogyatékossgal élő személy állt gondnokság alatt Magyarországon, akiknek a jogait korlátozták, az életük feletti szabad rendelkezés és ellenőrzés lehetősége nélkül” - mondta Jonas Ruskus, a Bizottság alelnöke.

A Bizottság megjegyezte, hogy Magyarország hozott intézkedéseket a fogyatékossgal élő személyek nagyobb intézményekből kisebb intézményekbe történő áthelyezésére. A jelenlegi nemzeti stratégia ugyanakkor nem számolja fel az intézményi környezetet és annak jellemzőit, és nem veszi figyelembe annak különösen káros és megkülönböztető hatását a fogyatékossgal élő gyermekek integritására, családi életére és jólétére – állapítja meg a jelentés. „A látogatásunk idején közel 25 000 fogyatékossgal élő személy, köztük a 12 év alatti gyermekek is, éltek olyan intézményekben, ahol továbbra is elszigetelődtek a közösségi élettől” - tette hozzá Ruskus.

A Bizottság megállapította, hogy annak ellenére, hogy Magyarország lépéseket tett a szociális védelmi intézkedések és juttatások bővítésére, az emberek továbbra is az intézményekre támaszkodnak, hogy azok gondozzák családtagjaikat. „Úgy értesültünk, hogy a fogyatékossgal élő gyermekeknek és családtagjaiknak nagyon nehéz támogatásban részesülni a környezetükön belül, ezért gyakran intézményekben kerülnek elhelyezésre, ami rendkívül nehéz lehet” - mondta Robert Martin, a küldöttség tagja.

A Bizottság aggodalmát fejezte ki a fogyatékossgal élő személyekkel kapcsolatban elterjedt sztereotípiákkal kapcsolatban is, amelyek egyenlőtlenséget és megkülönböztetést eredményeznek. A vizsgálat idején a gondnokság alatt álló fogyatékossgal élő személyek mintegy 90% -át fosztották meg választójogától és választhatósághoz való jogától.

Az igazságszolgáltatáson és a jogi szakmán belül továbbra is elterjedt a fogyatékossgal élő személyekkel szembeni paternalista megközelítés, amely a Polgári Törvénykönyv cselekvőképességre vonatkozó és a fogyatékossgal élő személyek szavazati jogát érintő korlátozásait „védelmi intézkedésnek” tekinti. "Ez

hátrányosan különbözteti meg az értelmi vagy pszichoszociális fogyatékossggal élöket, és megakadályozza, hogy az elavult orvosi megközelítésből a fogyatékossg emberi jogi modelljére térjünk át" - mondta Ruskus.

A Bizottság a fogyatékossggal élö személyeknek a törvény elötti egyenlőséghez, az önálló élethez és a közösségbe való befogadáshoz, valamint az egyenlőséghez és a megkülönböztetésmentességhez füzödő jogainak megsértését állapította meg [a Fogyatékossggal Élö Személyek Jogairól Szóló Egyezményből](#) fakadó tagállami kötelezettségnek alapján. Magyarország 2007-ben ratifikálta az Egyezményt.

Az Bizottság ajánlásai között szerepel a gondnoksági rendszer eltörlése, a fogyatékossgon alapuló intézményesítés beszüntetése, a kártalanítás biztosítása azon fogyatékossggal élö személyek számára, akik az intézményesítésük miatt keresnek jogorvoslatot, valamint a pénzügyi források átirányítása, ideértve az Európai Strukturális és Beruházási Alapokból az önálló életvitel és a közösségbe történö beilleszkedés támogatására.

"Ha a Bizottság ajánlásait megvalósítják, az változást fog jelenteni sok fogyatékossggal élö Magyar gyermek és felnöött, valamint családtagjaik életében " - mondta Martin.

A teljes jelentés online elérhető [itt](#).